

Ocenjujemo Gledališče

Florian Zeller: Oče

režija **Jernej Kobal**

SLG Celje

★★★★★

Mali oder celjskega gledališča očitno postaja nekakšna uprizoritvena posvetovalnica za stvarna in vsakdanja osebna ter intimna vprašanja, zadrege in travme. Če je projekt *Ljubi moj* analiziral ženske in generacijske dileme, *Dokler naju seks ne loči* pa zakonska in eksplicitno spolna nesoglasja, se predstava *Oče* posveča fenomenu demence. Izbor tekstov, ki takšnih primerov ne secirajo na podlagi mejnih in ekscesnih situacij, kot je v aktualni umetniški produkciji skoraj pravilo, temveč na primerih anonimnega in širše družbeno skoraj nevidnega slehernika, tovrstno didaktičnost še stopnjuje, čeprav seveda umetniška interpretacija presega golo utilitarno namembnost seznanjanja s problemom. Francoski dramatik Florian Zeller je dramo *Oče* napisal za točno določenega igralca, in sicer za 88-letno legendo francoskega gledališča Roberta Hirscha, vendar tri desetletja mlajši **Branko Završan** nič manj prepričljivo ne upodobi osrednjega lika. Pravzaprav mlajši interpret (z zapuščeno sivo brado vzbuja vtis nedoločne, a ustrezne starosti) problematiko demence oziroma alzheimerjeve bolezni razširi v bolj univerzalno in ne zgolj izrazito starostniško polje, torej ga predstavi

v vsej kompleksnosti in ne zgolj starčevski nemoči, ki bi jo lahko obravnavali tudi kot bolj ali manj logično in samoumevno tegobo ob koncu življenjske poti.

Skladna s tem je tudi Završanova interpretacija, ki se osredotoči na paradoks navidezne vitalnosti in funkcionalnosti ter zmedenosti in popolne odvisnosti od pomoči drugih. Realnost se prepleta s fikcijo, sedanost in prihodnost s preteklostjo, želje in aspiracije z melanholičnimi spomini, prihaja do zamenjave identitete, kar vodi do nerešljivih nesorazumov in blokad. Vsi ti procesi zaradi Završanove nepretenciozne igre potekajo neprisiljeno in umirjeno ter tako ustvarjajo prepričljivo analizo problema z visoko stopnjo dokumentarne verjetnosti, kar seveda stopnjuje možnost identifikacije občinstva.

K temu v veliki meri pripomore Manca Ogorevc v vlogi hčere (in Ženske), saj je zanj prav tako značilna stvarna in nepretenciozna interpretacija, izostrena in poantirana je zgolj na konkretno, lahko prepoznavno in čutno intenzivirano zaznavnost. Sicer pa Zellerjev tekst nima posebnih zastranitev v smislu simboličnih, alegoričnih ali melodramatičnih poudarkov, napisan je dokaj odprto in premočrtno, z nekaj spretnimi potezami pa razpre še nekatere druge dileme, ki spremljajo tovrstne bolezni. Sem

spada razkorak med obveznostjo in bremenom, ki ga ta prinaša, pa vprašanje izgube osebnega dostojanstva, kar je na družinskih relacijah med starši in otroki še posebej občutljivo področje. Ne nazadnje je tukaj tudi brezkompromisna odkritosrčnost, saj tovrstna stanja pač izbrisejo sprenevedanje, kurtoaznost in korektnost, komunikacija postane odprta, čeprav ne tudi osvobajajoča.

Lučka Počkaj in Andrej Murenc v ta intimni družinski portret, ki ga je korektno uprizoril režiser Jernej Kobal, prispevata pomemben delež, drama pa se ne izteče v tragično farso, kot je projekt formalno označen, saj prav zaradi obeh igralcev in igralk v predstavi ni posebnega tragičnega naboja, prav tako ni sledu o farsu. Bolj gre za svojevrstno resignacijo in predvsem vdanost v usodo ter zbogonost z boleznijo, za katero ni zdravila, vpletenim pa ne preostane drugega kot sestavljanje življenjskih okruškov v kolikor toliko znosno in – vsaj zasilno – smiselno celoto. Premišljeno in koncizno uprizorjena dramska miniatūra, ki nudi refleksijo, ki ni nujno povezana zgolj z določeno izredno situacijo, temveč je v zasnovi in predvsem zaradi protagonistov obenem univerzalna analiza medčloveških odnosov.

PETER RAK

Dramo nekateri primerjajo s *Kraljem Learom* predvsem zaradi očetove zmedenosti. FOTO UROŠ HOČEVAR